

LAGRÅDET

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2021-03-11

Närvarande: F.d. justitieråden Severin Blomstrand och Lennart Hamberg samt justitierådet Stefan Johansson

Stärkt kompetens i vård- och omsorg – reglering av undersköterskeyrket

Enligt en lagrådsremiss den 4 mars 2021 har regeringen (Socialdepartementet) beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om ändring i lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade,
2. lag om ändring i socialtjänstlagen (2001:453),
3. lag om ändring i patientsäkerhetslagen (2010:659).

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av departementssekreteraren Marcus Nydén, biträdd av departementssekreteraren Marit Birk.

Förslagen föranleder följande yttrande.

Förslaget till lag om ändring i patientsäkerhetslagen

4 kap. 11 §

Paragrafen innehåller ett bemyndigande att meddela föreskrifter om legitimation och annan behörighet enligt kapitel 4 i lagen. Paragrafen ska enligt författningskommentaren ge möjlighet att meddela föreskrifter om t.ex. krav på godkända betyg i vissa ämnen och kurser i en sådan utbildning som kan ge bevis om skyddad yrkestitel som undersköterska.

I författningskommentaren utsägs vidare att bemyndigandet kommer att omfatta såväl undersköterskor som kan betraktas som hälso- och sjukvårdspersonal som undersköterskor som i förekommande fall inte kan det. Bemyndigandet kan emellertid inte direkt avse annat än vad som ryms inom patientsäkerhetslagens (PSL) regler avseende yrkesverksamheten på hälso- och sjukvårdens område. Däremot kan utfärdade föreskrifter om kravnivåer ändå ha betydelse inom området för de övriga lagar som omfattas av remissen, eftersom dessa lagar hänvisar till kraven enligt PSL. Under den fortsatta beredningen bör det klargöras hur uttalandet i författningskommentaren om bemyndigandets omfattning ska förstås.

8 kap. 8 §

I paragrafen regleras möjligheten att återkalla en annan behörighet att utöva ett yrke inom hälso- och sjukvården än legitimation. I remissen föreslås att undantaget för legitimation ska utvidgas till att gälla även ett bevis om rätt att använda yrkestiteln undersköterska.

Den föreslagna utvidgningen innebär att paragrafen inte längre kommer att innehålla regler bara om återkallelse av behörighet att utöva ett yrke inom hälso- och sjukvården. Att på detta sätt bryta systematiken i paragrafen är ägnat att förvirra. Det kan dessutom ifrågasättas att tillägget behövs. Ett bevis om rätt att använda yrkestiteln undersköterska torde ändå inte kunna återkallas utan en särskild reglering med annat innehåll.

Lagrådet avstyrker förslaget till ändring i paragrafen.

Förslaget till lag om ändring i lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade

Ikraftträdandebestämmelsen

Enligt förslaget till lag om ändring i patientsäkerhetslagen ska lagen träda i kraft den 1 juli 2023. I andra punkten föreskrivs att personer som vid ikraftträdandet är tillsvidareanställda med yrkestiteln undersköterska har möjlighet att fram till och med den 30 juni 2033 fortsätta att använda yrkestiteln undersköterska, utan att behöva ansöka och få bevis om skyddad yrkestitel. Enligt tredje punkten ska, om ansökan lämnas in senast den 30 juni 2033, ett bevis om rätt att använda yrkestiteln undersköterska ges till den som har en utbildning med inriktning mot vård och omsorg från gymnasieskolan eller kommunal vuxenutbildning enligt de bestämmelser om utbildningsinnehåll som gäller eller har gällt före den 1 juli 2023.

Såvitt framgår av remissen är syftet med övergångsbestämmelserna att enskilda yrkesutövare, huvudmän, statliga myndigheter samt kommunala, regionala och privata arbetsgivare ska få tid att förbereda sig och verksamheterna på de kommande förändringarna. Avsikten synes vara att övergångsbestämmelserna i PSL ska

omfatta även sådan verksamhet som bedrivs enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Lagrådsremissen innehåller nämligen inte några förslag till övergångsbestämmelser avseende den lagen. Det föreslås endast att lagen ska träda i kraft den 1 juli 2023.

I LSS (6 §) föreslås en bestämmelse som lyder "*I verksamhet enligt denna lag får endast den som har ett sådant bevis som avses i 4 kap. 5 a § patientsäkerhetslagen (2010:659) använda yrkestiteln undersköterska. Den som saknar behörighet att använda yrkestiteln får inte använda en titel som kan förväxlas med den yrkestiteln.*". Den föreslagna bestämmelsen är straffsanktionerad.

Det förhållandet att LSS inte innehåller några övergångsbestämmelser innebär att i verksamhet som utövas enligt den lagen så träder kravet på bevis om yrkestitel i kraft den 1 juli 2023. Övergångsbestämmelserna i PSL påverkar inte detta faktum. Det bör i den fortsatta beredningen övervägas om det finns behov av övergångsbestämmelser även såvitt avser LSS.

Förslaget till lag om ändring i socialtjänstlagen

I fråga om ikraftträdandebestämmelsen hänvisar Lagrådet till vad Lagrådet har anfört angående förslaget till lag om ändring i lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade.